#4 - NOVEMBER 2011

SENSE NOORD-NEDERLAND NIEUWS

Nieuwe Hiv-sneltest beschikbaar in het Noorden

Sinds kort is de Hiv-sneltest beschikbaar in Noord-Nederland. De test geeft al na 30 minuten uitslag. -> 4

Friese Somalische vrouwen praten over seksuele gezondheid

Sense Noord-Nederland maakte kennis met leden van het Kleurrijk Beraad tijdens een feest voor Somalische vrouwen. -> 4

Voorlichting over cyberseks

Als afstudeeropdracht heeft Rosa Lageveen voor SGNN een voorlichtingsles over seksualiteit en internetgebruik ontwikkeld. -> 6

WORKSHOP MAAKT NOORDELIJKE HUISARTSEN ALERT OP SOA

WORKSHOP *HUISJE, BOOMPJE, TESTJE* GEEFT SOA-TESTINFORMATIE EN LEERT INTIEME ONDERWERPEN AAN DE ORDE TE STELLEN

Huisartsen zien wel eens een seksueel overdraagbare aandoening (soa) over het hoofd omdat ze niet goed durven door te vragen over seksueel gedrag. In de workshop *Huisje, Boompje, Testje* leren huisartsen hoe ze intieme onderwerpen aan de orde kunnen stellen en krijgt men informatie over het adequaat testen op soa. De workshop is onderdeel van het hiv-testproject van Schorer en wordt mede georganiseerd door Soa Aids Nederland, SeksHAG (Huisartsen Adviesgroep Seksuele Gezondheid) en Sense Noord-Nederland. Deze nascholing vond plaats in Groningen, Friesland en Drenthe. Op 28 september werd de workshop gehouden in Groningen.

CASE

Vijfentwintig huisartsen kijken aandachtig bij GGD Groningen naar een filmpje over een huisartsconsult. Patrick, een zakenman van 42 jaar die vaak in het buitenland zit. Hij heeft last van slijm bij de ontlasting. Ook het plassen is pijnlijk. Hij komt net terug uit Bangkok en daar had hij van een arts een kuur gekregen, maar het was niet over gegaan. Verder voelt hij zich prima. "Heb je een idee waar je klachten vandaan komen?", vraagt de huisarts. Patrick schudt zijn hoofd. De huisarts voert een rectaal onderzoek uit. Geen bijzonderheden. De huisarts stuurt Patrick door naar de gastroenteroloog. De voice-over vertelt dat Patrick een soa had. In het vervolgfilmpje over dezelfde situatie stelt de huisarts zich proactiever op. "Heb je een idee waar je klachten vandaan komen?" vraagt de huisarts opnieuw. Patrick vertelt dat er geen 'kwaadaardigheden' in de familie zijn. "Ik zit eigenlijk meer te denken aan een infectie, zoals een soa", zegt de huisarts. "Het is misschien een vreemde vraag, want we kennen elkaar niet zo goed, maar heb je wel eens seks met mannen?" →

Patrick aarzelt even. "Eh, ja, dat komt wel eens voor". "Maar ik doe het altijd veilig, met een condoom." De huisarts stelt voor Patrick toch rectaal te testen op gonorroe. Daarbij komt de soa aan het licht en ook nog een hiv-infectie.

INTIEME ONDERWERPEN

In de workshop *Huisje, Boompje, Testje* leren huisartsen hoe ze intieme onderwerpen aan de orde kunnen stellen. De huisartsen praten over hun eigen belemmeringen en er worden tips uitgewisseld. Janny Dekker en Leo Veehof, twee huisartsen uit de SeksHAG, geven een presentatie over het wie, wat, hoe en waarom van soa-testen in de huisartspraktijk. Ze pleiten voor proactief testen, oftewel testen zonder aanwezigheid van klachten, puur op basis van een risicoprofiel. Op basis van onderzoekscijfers tonen Dekker en Veehof aan dat in een gemiddelde praktijk (2.500 patiënten) in een kleine stad circa 400 tot 520 patiënten een verhoogd risico op een soa hebben. En dat 20 tot 52 patiënten per jaar besmet zijn.

HULP EN CONSULTATIE

De *beslisboom voor het soa-consult* is een handzaam stappenplan waarmee snel duidelijk wordt wat de risicofactoren zijn, welke testen bij welk risicoprofiel horen en bij welke seksuele technieken welke testlocaties horen. Ook komt aan de orde dat huisartsen medewerkers van Sense kunnen consulteren voor complexe vragen en het uitvoeren van een partnerwaarschuwing. Ook een aantal websites kunnen ondersteuning bieden.

ALERT

De aanwezige huisartsen zijn na afloop vol lof. "Het was een goed programma, met een duidelijke opbouw. De beslisboom is een heel concreet handvat dat ik zeker ga toepassen." Een andere huisarts vertelt dat hij van tevoren sceptisch was. Ik merk nu dat ik bij klachten vaak niet aan een soa denk, en er alleen over begin bij genitale klachten. "Ik ben nu zeker alerter geworden."

QR-CODE VAN SENSENOORD.NL

QR staat voor *Quick Response*. Het is een blokje met streepjes, blokjes en andere tekens. Samen vormen ze de code die, als hij wordt gescand door een smart-phone meteen doorlinkt naar de betreffende website, zonder de URL in te hoeven tikken. Ook voor de website van sensenoord.nl is er QR-code gemaakt. De code heeft als voordeel dat aan de buitenkant niet te zien is naar welke website wordt doorgelinkt. Op dit moment wordt de QR-code van sensenoord.nl in de vorm van stickertjes geproduceerd. Deze kan bijvoorbeeld in de agenda worden geplakt zodat iemand, zonder argwaan van anderen, altijd snel de website op kan roepen.

ROZE ZATERDAG IN GRONINGEN

Als u in Groningen woont, kan het u bijna niet ontgaan zijn. Op zaterdag 2 juli kleurde de stad Roze. Het was Roze Zaterdag! Deze landelijke dag die ieder jaar in een andere plaats wordt georganiseerd, trok meer dan 50.000 mensen uit alle windstreken naar de stad. Eén groot feest waarmee de gemeenschap aandacht vraagt voor en de rechten viert van holebi's en transgenders in Nederland.

Ook Sense Noord-Nederland presenteerde zich die dag, zowel tijdens de parade als op de infomarkt. Sense-medewerkers en vrijwilligers liepen mee in de parade en deelde condooms uit aan het massaal toegestroomde publiek.

Op de infomarkt voorzagen medewerkers het publiek van informatie over Sense en konden homo- en biseksuele mannen zich gratis laten vaccineren tegen hepatitis-B. Hiervoor stond de Tour of Love-bus bij de infostand. Achter gesloten deuren vond een boeiend en indringend gesprek plaats met verschillende allochtone gemeenschappen uit Groningen zoals Koerdische, Iraanse, Antilliaanse, Surinaamse, afgevaardigden, het COC en Sense over seksuele diversiteit.

Opvallend was de respectvolle en open manier waarop de dialoog werd gevoerd. Deze activiteit was een vervolg op de gesprekken die met de groepen afzonderlijk zijn geweest.

NIEUWE HIV-SNELTEST BESCHIKBAAR IN HET NOORDEN

Sinds kort is de hiv-sneltest beschikbaar via Sense Noord-Nederland. De test geeft na 30 minuten de uitslag.

HOE WERKT HET?
Een spatel wordt een keer onder en boven langs het tandvlees gehaald en vervolgens in een testbuisje met vloeistof geplaatst. Als de test negatief is (geen hiv) dan is deze uitslag voor de volle 100% betrouwbaar. Als de test positief is (wel hiv) moet een tweede test ter controle worden gedaan. Bij deze test moet wel bloed worden afgenomen. De uitslag daarvan volgt na een aantal dagen.

Cliënten die bij Sense komen voor een soa- en hiv-test kunnen aangeven wanneer ze liever een hiv-sneltest in plaats van de reguliere hiv-test willen. In overleg met de Sense-verpleegkundige wordt gekeken of iemand voor de test in aanmerking komt.

FRIESE SOMALISCHE VROUWEN PRATEN OVER SEKSUELE GEZONDHEID

In een kennismakingsbijeenkomst die medewerkers van Sense Noord-Nederland hadden met de leden van het Kleurrijk Beraad (*Kleurrijk Beraad* is de bundeling van de allochtone groepen in Leeuwarden) kwam naar voren Somalische vrouwen behoefte is aan informatie over menstruatie, anticonceptie, meisjesbesnijdenis. Wat vertel je je kinderen? Wat is Sense? Tijdens een feest in Leeuwarden voor Somalische vrouwen op 8 oktober is aan deze thema's op informele manier aandacht besteed.

Tijdens het feest waren er 35 vrouwen uit verschillende culturen. Afghaanse, Somalische en Koerdische vrouwen. De leeftijd varieerde van twee tot zeventig jaar. De vrouwen kwamen binnen in prachtige kleding, speciaal bedoeld voor een feestavond. Voor het dansen hadden sommige vrouwen speciale kleding meegenomen. Deze avonden zijn voor mannen verboden terrein.

Op de tafels lagen folders over menstruatie, maagdenvlies, anticonceptie en puberteit. Al snel waren verschillende vrouwen hierin aan het lezen. De Sense medewerkers hadden een korte inleiding voorbereid voor de gehele groep maar al snel bleek dat hier niet veel aandacht voor was. Men ging zitten praten met elkaar. Er werd gekozen om informeel met de vrouwen in groepjes te spreken over anticonceptie, hoe licht je kinderen voor over menstruatie en over meisjesbesnijdenis. De meeste vrouwen die aanwezig waren willen niet dat hun dochters besneden worden. Men was vooral geïnteresseerd in de anticonceptiemiddelen en informatie voor pubers over maagdenvlies en menstruatie. De vrouwen spraken bijna allemaal goed Nederlands en hadden een goede kennis over hun eigen lichaam. De kennis over de anticonceptiemiddelen was minder groot. Hier lag ook de interesse van de vrouwen. Wat verder opviel was dat er heel open over seksualiteit gesproken wordt door de vrouwen.

Al snel werd de muziek weer aangezet en was de rest van de avond voor dansen en lekker eten.

THEATER VOOR EN DOOR DE HINDOESTAANSE GEMEENSCHAP

In januari 2011 gaf de Hindoestaanse stichting Sub Sandesh bij Sense Noord-Nederland aan, om voorlichting over seksuele gezondheid te willen geven aan hun gemeenschap.
Theater was de vorm die ze kozen.

Het stuk heet: *Laddoe mein Kaanta*: 'Doorn in zoetigheid'. Er wordt een gesloten gezinssituatie geschetst, waar allemaal dingen mislopen en uiteindelijk worden er oplossingen gezocht. Het theaterstuk is bedoeld om het gesprek met elkaar op gang te brengen en zo meer openheid te krijgen over het onderwerp seksualiteit. Er worden tussendoor vragen gesteld aan het publiek en die men met ja of nee kan beantwoorden. Het is gelukt om zowel in de zaal als in de huiskamers over dit thema te praten.

De acteurs zijn geworven bij de Hindoestaanse Gemeenschap. Samen met hen is gezocht naar de thema's rond seksuele gezondheid, die volgens hen problemen geven en waar de risico's zitten. Deze thema's zijn verwerkt in een theaterstuk. De opzet is getest bij een kleine groep Hindoestanen. Het theaterstuk is opgebouwd uit scenes waarin gewoontes, uitdrukkingen en enkele Hindoestaanse woorden zitten zodat deze doelgroep zich herkend in het stuk.
Ondertussen zijn er vier optredens geweest en staan er nog vier gepland.

HULP VAN EEN SEKSUOLOOG ZONDER VERWIJZING VAN HUISARTS

Een seksueel probleem kan een aanslag op het zelfvertrouwen betekenen en tot spanningen in de relatie leiden. Vaak is het moeilijk om hulp te vragen, omdat seks als iets uiterst intiems wordt beleefd. Over seksuele problemen in een relatie wordt gewoonlijk niet gesproken.

Een seksuoloog van het Centrum voor Seksuele Gezondheid Noord-Nederland biedt laagdrempelige seksuologische hulp. Dat betekent dat cliënten daar zonder een verwijzing van hun huisarts terecht kunnen.

Liselotte Fischer heeft per 1 juli 2011 Jelto Drenth opgevolgd na zijn pensionering als seksuoloog NVVS bij het Centrum voor Seksuele Gezondheid Noord-Nederland.
Liselotte Fischer is naast seksuoloog NVVS ook Relatie- en Gezinstherapeut NVRG.

MEER INFORMATIE:
www.csgnn.nl/seksuologie
050 313 22 50

VOORLICHTING OVER CYBERSEKS

Seksuele Gezondheid Noord-Nederland (SGNN) geeft op scholen voorlichtingslessen over seksualiteit en internetgebruik. Eén van de voorlichters van SGNN, Rosa Lageveen, heeft in het kader van haar afstudeeropdracht deze les ontwikkeld. Jongeren van 12 tot en met 16 jaar die een vmbo- of praktijkopleiding volgen, zijn de belangrijkste doelgroep.

MEER RISICO'S NEMEN

Een belangrijk doel van deze voorlichting is om jongeren bewust te maken van hun eigen en andermans wensen en grenzen tijdens internetgebruik. Tijdens de interactie op het web durven de meeste jongeren meer risico te nemen dan in 'het echte leven'. Vaak hebben de jongeren niet in de gaten wat de gevolgen van hun eigen acties zijn. Ook niet wat dat betekent voor de ander en wat die verder doet.

SEKSUELE GRENZEN

Er bestaat een groot verschil tussen jongens en meisjes als het gaat om de wijze waarop ze seksueel getinte vragen en verzoeken ervaren. De leerlingen oefenen tijdens de les wat hun grenzen zijn, wat ze kunnen doen om aan te geven als ze iets niet willen doen of willen vertellen tijdens het internetten.

Tijdens de les komt ook het bekijken van erotisch en pornografisch beeldmateriaal op internet aan de orde. Jongens doen dit vaker dan meisjes en ervaren dit ook positiever. Verder wordt het misverstand besproken dat porno een voorbeeld is voor de wijze waarop iemand zelf seks zou moeten hebben.

BETROUWBAARHEID

Tenslotte wordt aandacht besteed aan het feit dat niet alle informatie over seksualiteit op het internet betrouwbaar is. De jongeren ontvangen een lijst met betrouwbare websites.

VOLG SENSE NOORD ONLINE

zoek naar *Sense Noord-Nederland* op facebook.com

Sensenn.hyves.nl

twitter.com/SenseNoord

youtube.com/SenseNoord

ABONNEREN

Abonneren op de nieuwsbrief van Sense Noord-Nederland kan door een mailtje te sturen naar Fetzen de Groot: fetzen.de.groot@hvd.groningen.nl

ADRESSEN

GGD Groningen
Postbus 584
9700 AN GRONINGEN
050 367 40 00
www.ggdgroningen.nl

GGD Fryslân
Postbus 612
8901 BK LEEUWARDEN
088 22 99 222
www.ggdfryslan.nl

GGD Drenthe
Postbus 144
9400 AC ASSEN
0592 316 565
www.ggddrenthe.nl

Centrum Seksuele Gezondheid Noord-Nederland, Stimezo/SGNN
Radesingel 11
9711 ED GRONINGEN
050 313 22 50
www.csgnn.nl

Hiv Vereniging Nederland
Postbus 15847
1001 NH AMSTERDAM
020 689 25 77
hivhvn@xs4all.nl

Aids-fonds en Soa Aids Nederland
Keizersgracht 390-392
1016 GB AMSTERDAM
020 626 26 69
aidsfonds@aidsfonds.nl

Schorerstichting
Postbus 15830
1001 NH AMSTERDAM
020 573 94 44
www.schorer.nl

Sense Noord-Nederland
0900 736 736 6
www.sensenoord.nl

Aids Soa Infolijn
0900 204 20 40

ontwerp: Studio Peter Musschenga - www.pjot.nl